

בית המשפט העליון

תמצית פסק הדין בבג"ץ 5258/21 ביטון נ' כנסת ישראל

תאריך מתן פסק הדין: י"ט בחשוון התשפ"ב (25.10.2021)

שופטי ההרכב: הנשיאה א' חיות; המשנה לנשיאה נ' הנדל; השופט ע' פוגלמן

בית המשפט העליון (הנשיאה א' חיות, בהסכמת המשנה לנשיאה נ' הנדל והשופט ע' פוגלמן) דחה היום את עתירתם של שישה חברי כנסת מסיעת הליכוד ומסיעת ש"ס אשר תקפה את החלטת מליאת הכנסת מיום 12.7.2021 בדבר הרכב הוועדות הקבועות של הכנסת. בית המשפט עמד על השינויים שנעשו בהרכב הוועדות מאז הגשת העתירה ואשר נועדו להגדיל את ייצוג האופוזיציה בוועדות וציין כי לנוכח הרף הגבוה להתערבות בהחלטות בעניינים פנים-פרלמנטריים – הקשיים שנותרו ביחס להרכב הוועדות, אינם מצדיקים התערבות שיפוטית.

בית המשפט ציין שיש להצר על כך שסיעות הקואליציה נזקקו להערות בית המשפט על מנת להגיע להרכב מאוזן יותר של הוועדות, אך מצא גם טעם לפגם בהתנהלותן של חלק מסיעות האופוזיציה שלא העבירו את שמות חברי הכנסת מטעמן לצורך איוש הוועדות, ובכך התפרקו מחובתן לייצג את האינטרסים שבשם נבחרו לכנסת.

בית המשפט עמד על כך שהאופוזיציה ממלאת תפקיד מרכזי בפיקוח על התנהלות הממשלה; מציבה חלופה שלטונית ורעיונית לממשלה; ומבטיחה את ייצוגן של קבוצות שונות באוכלוסייה. עם זאת, נקבע כי הרף להתערבות שיפוטית בעניינים פנים-פרלמנטריים הוא גבוה במיוחד ועצם הדיון בהרכבן של ועדות הכנסת – עניין פנימי מובהק הנוגע לסדרי העבודה בכנסת – אינו שגרת. בית המשפט הדגיש כי במקרים החריגים שבהם התערב בית משפט זה בהחלטות הנוגעות לעניינה הפנימיים של הכנסת – ההתערבות נעשתה כדי להבטיח קיום הליכים דמוקרטיים תקינים בכנסת, למשל, כאשר נמנעה מסיעה האפשרות להגיש הצעת אי-אמון או נמנעה מחבר כנסת האפשרות להגיש הצעות חוק וכן מקום שבו סורבה דרישת הרוב בכנסת מיו"ר הכנסת לקיים הצבעה במליאה.